

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/189/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117205058
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117205058.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Vlágiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpený JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom v Bratislave, Mýtna 48, proti žalovanej: K. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., I. XXX/XX, právne zastúpená občianskym združením Právna pomoc poškodeným, Janka Kráľa 12, Lipany, IČO: 50 951 947, v zastúpení JUDr. Jánom Michňákom, o zaplatenie 594,85 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 17Csp/59/2017-75 zo dňa 18.06.2018 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku I. v rozsahu do 350 eur, výroku III o vylúčení nároku žalovanej na samostatné konanie a výroku V. o zastavení konania v časti.

Žalovanej priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalobcovi povinnosť vydať žalovanej bezdôvodné obohatenie vo výške 1.833,71 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom určil, že zmluvná podmienka v žiadosti o aktiváciu pôžičkovej karty D. zo dňa 07.12.2011 v bode 22: „Svojim podpisom prejavujem súhlas s tým, že v prípade, ak si nespĺním svoj záväzok splácať povinné splátky v stanovenej lehote splatnosti podľa tejto zmluvy, aby banka bola oprávnená požadovať od môjho zamestnávateľa vykonávať zrážky zo mzdy a iných príjmov až do doby úplného splatenia pohľadávky banky voči mne, výška zrážok zo mzdy a iných príjmov bude zodpovedať výške povinných splátok po omeškaní podľa tejto zmluvy. Pre účely uplatnenia výkonu zrážok zo mzdy a iných príjmov je táto zmluva súčasne aj dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov podľa § 551 Občianskeho zákonníka.“ - je neprijateľná a z tohto dôvodu neplatná. III. výrokom vylúčil na samostatné konanie nárok žalovanej na náhradu primeraného finančného zadostučinenia vo výške 180 eur. Vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % od žalobcu s tým, že o ich výške rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Piatým výrokom zastavil konanie o zaplatenie časti istiny 450 eur a poplatkov a sankcií 182,98 eur s príslušnými úrokmi. Po vykonanom dokazovaní a citujúc ustanovenia § 39; § 40 ods. 1; § 44 ods. 1 - 2; § 52 ods. 1 - 4; § 53 ods. 1 - 3, 5; § 451 ods. 1 - 2; § 456; § 551 Občianskeho zákonníka; § 10 ods. 1; § 11 ods. 1 z. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch; § 3 ods. 3 - 5 z. č. 250/2007 Z.z.; § 92 ods. 8 z. č. 483/2001 Z.z. o bankách zistil, že právny predchodca žalobcu Z. a žalovaná dňa 07.12.2011 uzatvorili na základe žiadosti o aktiváciu pôžičkovej karty D. zmluvu o úvere, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý schválený úverový rámec 600 eur a čerpanú sumu mala uhrádzať v splátkach po 20 eur mesačne s ročnou úrokovou sadzbou 22,80 %. V tejto zmluve sa nachádza indikatívny výpočet RPMN podľa stanoveného vzorca pri čerpaní takéhoto úveru v počte 49 splátok. RPMN je takto určená vo výške 28,56 % a priemerná hodnota RPMN pre kreditné

karty 23,98 %. Táto zmluva v bode VI. upravuje úverové poistenie bez uvedenia výšky poistenia a označenia, či toto poistenie bolo prijaté alebo odmietnuté. V bode V. Vyhlásenie klienta pod bodom XVIII. je upravená možnosť odstúpenia od zmluvy za podmienok podľa čl. X bod 64 obchodných podmienok a pod bodom 22 je všeobecne uvedený súhlas na vykonávanie zrážok zo mzdy a iných príjmov až do doby úplného splatenia pohľadávky, čo je zároveň dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov podľa § 551 Občianskeho zákonníka. V obchodných podmienkach pod bodom X. Zánik zmluvy o vydaní a používaní karty pod bodom 60 obchodných podmienok je upravená doba trvania zmluvy na neurčitú s možnosťou odstúpiť od zmluvy pod bodom 64 do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy a pod bodom 65 odstúpenie od zmluvy zo strany banky v prípade porušenia zmluvy zo strany klienta, a to dňom doručenia odstúpenia od zmluvy klientovi. Z výpisu z pôžičkovej karty je zrejmé, že za zúčtovacie obdobie od 15.12.2011 do 31.12.2016 žalovaná prečerpala z kartového účtu 1.050 eur a poukázala úhrady vo výške 2.433,71 eura. V priebehu konania uhradila ešte 450 eur. Spolu teda uhradila 2.883,71 eur.

2. Prvoinštančný súd ďalej konštatoval, že pôvodný veriteľ pripisoval na účet náklady, poplatky za omeškané splátky, tiež sankčné úroky, aj keď tieto neboli predmetom zmluvného dojednaní. Ani v pôvodnej zmluve, ani pri zmene výšky úverového rámca tieto nie sú nikde obsiahnuté. Pôvodný veriteľ oznámil zmenu RPMN a celkových nákladov, teda zmenu pôvodnej zmluvy o úvere zo 07.12.2011 bez toho, aby preukázal, že zo strany žalovanej došlo k jej akceptácii v zmysle § 44 Občianskeho zákonníka. Zmenu zmluvných podmienok žalovaná neprijala, keďže zmluva o spotrebiteľskom úvere môže byť uzavretá len písomne, bolo pre unesenie dôkazného bremena potrebné, aby žalobca preukázal prijatie zmeneného návrhu žalovanou, a to písomne. Súd tak skonštatoval, že nemal na základe zisteného skutkového stavu za preukázané, že došlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere s dohodnutým úverovým rámcom 1.050 eur a mesačnou splátkou 35 eur, preto žalobou uplatnený nárok mohol byť prisúdený len ako nárok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, a to vo výške rozdielu medzi čerpanými finančnými prostriedkami a úhradami žalovanej. Žalovaná čerpala finančné prostriedky 1.050 eur a žalobcovi celkom uhradila 2.883,71 eura. Z uvedeného vyplýva, že žalobcovi uhradila o 1.833,71 eura viac, ako bola povinná. So zreteľom na uvedené preto súd vyhovel vzájomnej žalobe žalovanej o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.833,71 eura.

3. V zmysle bodu 22 v zmluve zo dňa 07.12.2011 zmluvná podmienka znela, aby zamestnávateľ u žalovanej vykonával zrážky zo mzdy a iných príjmov v prípade, ak si nesplní svoj záväzok splácať povinné splátky, a to až do úplného splatenia pohľadávky banky, pričom výška zrážok bude zodpovedať výške povinných splátok po omeškaní podľa tejto zmluvy a zároveň pre účely uplatnenia výkonu zrážok zo mzdy je táto zmluva súčasne aj dohodou o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Občianskeho zákonníka. Takýmto spôsobom bola jednostranne diktovaná výška dlhu bez akejkoľvek novej kontroly zo strany súdu a žalovaná nemá možnosť zastaviť výkon rozhodnutia ani v prípade, ak by bola spochybnená výška dlhu a uplatnené neprijateľné zmluvné podmienky - v danej veci sú to náklady vymáhania po vyhlásení okamžitej splatnosti, teda aj keď si uplatňuje plnenie, na ktoré nemá nárok. Žalovaná ako spotrebiteľka má právo, aby jej právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky. V podstate ide o exekúciu majetku dlžníka, ktorú nevykonáva súd, ale podnikateľ, ktorý sám diktuje výšku dlhu zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť tieto zrážky zastaviť a je vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa. Formulácia zmluvnej klauzuly o zrážkach zo mzdy je v rozpore s požiadavkou na poctivý obchodný styk a čestnú obchodnú prax. Zákonodarcu priznáva takémuto konaniu nielen rozpor s imperatívom dobrých mravov, ale priamo so zákonom (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Zo zákonného znenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa vyplýva naliehavý právny záujem spotrebiteľa na určenie neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky a vyslovenia jej neplatnosti, ktorý tiež vyplýva aj z ust. § 298 CSP. Naliehavý právny záujem teda vyplýva priamo zo zákona. Žalovaná v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. Poukázal na rozsudky Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores vydaný Súdny dvorom EÚ.

4. V ďalšom súd prvej inštancie uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy bez vyplnenia dlžnej sumy a určenia presných pravidiel pre jej určenie predstavuje neprimeranú a neprijateľnú požiadavku poskytovateľa pôžičky, ktorý len sám rozhoduje o výške dlhu, ktorý možno ani neexistuje a spotrebiteľ stráca právo disponovať so svojou mzdou ako so svojím majetkom. Takáto zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, ide o neplatnú zmluvnú podmienku v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre obchádzanie zákona, lebo svojimi účinkami, účelom a zmyslom obchádza zákon. Taktiež nespĺňa zákonnú náležitosť podľa § 551 ods.

1 Občianskeho zákonníka. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola už súdom posúdená ako neplatná vo viacerých rozhodnutiach (napr. rozsudok KS v Prešove sp. zn. 21Co/359/2015). Z tohto dôvodu súd vyslovil neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky v bode 22 zmluvy - žiadosti o aktiváciu pôžičkovej karty D., ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatnou.

5. Keďže žalovaná uplatnila aj nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 180 eur, súd túto časť vylúčil na samostatné konanie.

6. Z dôvodu, že žalobca vzal žalobu späť v časti o zaplatenie istiny 450 eur a poplatkov a sankcií 182, 98 eur s príslušnými úrokmi, súd konanie v tejto časti zastavil.

7. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalovanej priznal nárok na ich náhradu vo výške 100 % od žalobcu s tým, že o ich výške v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

8. Proti uvedenému rozsudku, a to čo sa týka výrokov I., ktorým bol žalobca zaviazaný na vydanie bezdôvodného obohatenia, proti výroku II. o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a výroku IV. o trovách konania, v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanej sumu 350 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti uplatneného nároku titulom vydania bezdôvodného obohatenia navrhol žalobu zamietnuť a priznať žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia podľa pomeru úspechu v spore. Rozsudok vo výroku II. o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky navrhol zrušiť. Uviedol, že súd prvej inštancie ho zaviazal na plnenie v rozsahu, ktoré od žalovanej neprijal. Žalovaná mu nepoukázala z úveru nad rámec prijatej sumy 350 eur nič viac, preto sa nemohol bezdôvodne obohatiť nad uvedenú sumu. Rozsah prijateho plnenia oznámili súdu prvej inštancie v podaní zo dňa 09.10.2017. Namietal, preto svoju pasívnu legitímáciu na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu 1.483,71 eur s príslušenstvom. Tvrdil, že z napadnutého rozsudku nie je možné zistiť kam a na aký účet žalovaná poukázala plnenie, ktorého sa voči nemu domáha. Tiež z neho nevyplýva, na základe čoho súd dospel k záveru o jeho bezdôvodnom obohatení na úkor žalovanej v rozsahu priznanej sumy. Napadnuté rozhodnutie je tak postihnuté vadou nepreskúmateľnosti. Počas konania došlo k postúpeniu pohľadávky z jeho právneho predchodcu, a to pôvodného veriteľa žalovanej, no nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu plnenia zaplateného žalovanou jeho právnenmu predchodcovi naňho z dôvodu postúpenia pohľadávky neprešiel. Zodpovednostný záväzkový vzťah z bezdôvodného obohatenia vzniká zo zákona medzi tým, kto sa na úkor druhého bezdôvodne obohatil a tým, na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo. Poukázal na rozhodnutie NS ČR pod sp. zn. 28Cdo/1856/2012 zo 04.10.2012. Od žalovanej prijal plnenie iba vo výške 350 eur, žiadne ďalšie plnenie neeviduje, preto sa nemohol na úkor žalovanej bezdôvodne obohatiť.

9. K výroku o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v úverovej zmluve zo dňa 07.12.2011 uviedol, že tento je nadbytočný. Spôsob zabezpečenia pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy si vyžaduje splnenie zákonných predpokladov vyjadrených v ustanovení § 5a ods. 1 písm. a) z. č. 250/2007 Z.z. s platnosťou od 01.05.2014. Pritom úverová zmluva uzavretá 07.12.2011 nerefektuje na dynamickosť zmien v oblasti spotrebiteľského práva, nespĺňa účel sledovaný v ustanovení § 298 CSP, preto je pre nepoužiteľnosť nepotrebné a nadbytočné určovať jej neplatnosť. Ďalej uviedol, že neprevzal nárok od svojho právneho predchodcu, vrátane všetkých súvisiacich práv spojených s pohľadávkou v zmluve o postúpení pohľadávok, preto neprichádza do úvahy vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Malo by to zmysel iba vtedy, ak by túto zmluvnú podmienku on dohodol.

10. Vo vzťahu k výroku o trovách konania tvrdil, že žalovaná bola v časti uplatneného nároku titulom vydania bezdôvodného obohatenia iba čiastočne úspešná. Prvoinštančný súd zastavil konanie v časti z dôvodu plnenia zo strany žalovanej, preto táto procesne zavinila zastavenie konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP, a mala by byť zaviazaná na náhradu trov konania. Navrhol priznať mu tiež náhradu trov odvolacieho konania.

11. K odvolaniu žalobcu sa vyjadřila žalovaná tak, že trvá na doterajších svojich tvrdeniach a vyjadreniach. K získaniu bezdôvodného obohatenia predložila ako dôkaz „poslednú výzvu“ na úhradu

záväzku od právneho zástupcu žalobcu zo dňa 04.03.2016. Navrhla potvrdiť rozsudok prvoinštančného súdu.

12. K replike žalovanej k odvolaniu sa žalobca nevyjadril.

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 10.09.2019 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

14. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, a to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

15. Veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené (§ 524 ods. 1, 2 OZ).

16. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, vyjadreným v napadnutom rozsudku a poukazuje na toto správne rozhodnutie súdu čo do napadnutých výrokov. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku v jeho napadnutom rozsahu, a preto sa obmedzuje iba na skonštatovanie správnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a len na zdôraznenie jeho správnosti, ako aj odvolacím dôvodom uvádza nasledovné.

17. Keďže odvolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny, teda náležitý právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanom prípade k takejto situácii nedošlo.

18. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že v danej veci si strany sporu odvodzujú svoje práva od zmluvy, ktorú žalovaná uzavrela s právnym predchodcom žalobcu, t.j. s Z., pričom malo ísť o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá však nebola platne uzavretá, preto správne súd prvej inštancie konštatoval vyporiadanie vzťahu medzi stranami sporu formou bezdôvodného obohatenia.

19. V priebehu konania malo dôjsť k postúpeniu pohľadávky, čo znamená, že došlo k zmene v subjekte záväzkového vzťahu, a to konkrétne došlo k zmene v osobe veriteľa, keďže na základe zmluvy o postúpení pohľadávky došlo medzi pôvodným veriteľom a treťou osobou, t.j. terajším žalobcom k postúpeniu pohľadávky pôvodného veriteľa, k čomu mohlo dôjsť aj bez súhlasu dlžníka, teda žalovanej. Je pritom nutné konštatovať, že zmena subjektov podľa § 524 a nasledujúcich OZ, okrem zmeny na strane oprávnenej osoby, nemá za následok zmenu obsahu samotného záväzkového vzťahu. Platí totiž zásada, že postavenie povinného dlžníka nemôže byť postúpením pohľadávky zhoršené. Z právnej úpravy vyplýva, že s postúpenou pohľadávkou dochádza bez ďalšieho aj k prevodu ďalších práv spojených s pohľadávkou, ktoré sú na prevádzanej pohľadávke závislé. Za takéto práva je treba považovať zabezpečovacie inštitúty (podporne viď R80/2017 NS ČR).

20. Je teda možno jednoznačne uviesť, že postúpením pohľadávky prechádza na postupníka pohľadávka s príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými. Teda postúpením prechádza pohľadávka na nového veriteľa v tej podobe, v akej okamihu postupu existovala, vrátane tzv. vedľajších práv aké nie sú v zmluve o postúpení pohľadávky výslovne konkretizované. Nie je pritom rozhodujúce, či právo s postúpenou pohľadávkou je alebo nie je samostatne uplatniteľné. (viď rozhodnutie NS ČR 32Odo/473/2005, R 80/2007)

21. Vzhľadom na vyššie uvedené pri širšom výklade práv a povinností v súvislosti s postúpením pohľadávky odvolací súd má za to, že bolo možné rozhodnúť aj o vydaní bezdôvodného obohatenia na strane žalobcu, ako aj o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky špecifikovanej vo výroku II. rozsudku. Je nutné zdôrazniť, že postavenie žalovanej ako spotrebiteľky vo vzťahu, či už k predchádzajúcemu žalobcovi alebo jeho právnomu nástupcovi sa charakterovo nezmenilo. Pritom je nutný aj v danom prípade výklad v prospech spotrebiteľa. Vo vzťahu k určení neprijateľnosti, a teda neplatnosti konkrétnej zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza, že sa nestotožňuje s názorom odvolateľa, že tento výrok je nadbytočný. Už len tá skutočnosť, že pôvodný žalobca si uplatňoval voči žalovanej zaplataenie sumy 594,85 eur s príslušenstvom, odôvodňuje potrebu, aby bola vyslovená podmienka v bode 22, uvedená v žiadosti o aktiváciu pôžičkovej karty Quatro zo dňa 07.12.2011 za neprijateľnú a tým aj neplatnú.

22. Slovenská republika je v zmysle jej únijných záväzkov, najmä článku 6 Smernice Rady 93/13/EHS, povinná zabezpečiť spotrebiteľovi vysokú mieru ochrany jeho práv v tom zmysle, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa v zmysle vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa. Účinnú ochranu v tomto zmysle možno dosiahnuť len ak má súd právomoc zhodnotiť neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti (viď rozhodnutie SD EÚ vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA). V zmysle § 298 v spojení s § 295 CSP je súd povinný aj bez návrhu skúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, a to všetkých podmienok súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, na tento účel aj bez návrhu obstará a zabezpečí dôkazy a vykoná ho a výslovne uvedie vo výroku znenie zmluvnej podmienky, ak dospeje k záveru o jej neprijateľnosti. Tieto ustanovenia predstavujú v Civilnom sporovom poriadku odôvodnenú výnimku z dispozičného princípu a z princípu ne ultra petitem. Pritom skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok sa týka nielen samotnej spotrebiteľskej zmluvy, ale aj všetkých zmluvných dokumentov s ňou súvisiacich (napr. aj Všeobecných obchodných podmienok a pod.).

23. Odvolací súd má za to, že zvýšená ochrana spotrebiteľov v zmluvných vzťahoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv musí byť vyjadrená aj ochranou prostredníctvom procesných prostriedkov. Do 30.06.2016 týmto ustanovením bol § 80 písm. c) OSP. Od 01.07.2016 je ním ust. § 298 CSP v spojení s § 137 písm. c) CSP. Systém ochrany spotrebiteľov vychádza z toho, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah. Preto vzhľadom na toto znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce citovaná smernica dosiahnuť, SD EÚ viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Preto ES EÚ rozhodol, že vnútroštátny súd musí ex offio nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice a v prípade, že to tak je, posúdiť ex offio prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia. Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná preto, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (opätovne viď rozhodnutie SD EÚ vo veci C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA). V zmysle uvedenej judikatúry je potrebné vnímať aj ustanovenia § 137 písm. c), § 295 a § 298 CSP. Cieľom je umožniť súdu posúdiť nekalú povahu ustanovení spotrebiteľskej zmluvy, a to aj bez návrhu spotrebiteľa.

24. V uvedených intenciách je nutné hodnotiť aj naliehavý právny záujem u spotrebiteľa na vyslovení neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Naliehavý právny záujem žalovanej - spotrebiteľa na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 53a OZ). Takýmto určením sa naplňa cieľ Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Naliehavý právny záujem je daný aj z dôvodu právnej istoty v otázke napr. skutočnej výšky dlhu. Preto ho spotrebiteľ nemusí preukazovať (viď rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.04.2017, sp. zn. 4Co/176/2016).

25. Vo všeobecnosti je naliehavý právny záujem potrebné chápať ako objektívnu a bezprostrednú potrebu ustáliť právny vzťah medzi stranami sporu. Spravidla je daný v prípadoch, kedy by bez určenia, či právo je alebo nie je resp. určenia právnej skutočnosti, by bolo právo strany sporu ohrozené a jeho právne postavenie by sa stalo neistým, ako aj v prípade, ak rozhodnutie o žalobe vytvorí pevný právny základ pre sporové strany. Naproti tomu naliehavý právny záujem daný nie je v prípade, ak by to neslúžilo potrebám praktického života a v prípade, ak rozhodnutie vo veci nezaloží spomínaný pevný právny

základ medzi sporovými stranami. Rovnako je nepochybné, že nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto už zanikli. Rozsudok totiž určuje (resp. neurčuje) existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia.

26. V prejednávacom prípade však nie je možné nevziať do úvahy tú skutočnosť, že žalovaná ako spotrebiteľka má možnosť domáhať sa viacerých nárokov napr. zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia, čo už v prejednávacom prípade si aj uplatnila a iné. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je podstatné, či v prípade uplatnenia si niektorých svojich nárokov, vyplývajúcich jej z titulu ochrany spotrebiteľa, bude v budúcnosti alebo nebude úspešná, napr. z dôvodu námietok týkajúcich sa uplynutia času. Aj podľa judikatúry SD EÚ totiž plynutie času nemôže byť skutočnosťou znemožňujúcou ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami.

27. Právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti CSP zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. CSP len s účinkami inter partes (viď uznesenie NS SR z 23.01.2017, sp. zn. 6MCdo/20/2016).

28. Pri posudzovaní platnosti spotrebiteľskej zmluvy sa všeobecné súdy musia zaoberať celkovou vyváženosťou práv účastníkov zmluvy a vychádzať z princípov ochrany spotrebiteľa ako jedného z kľúčových princípov súčasného občianskeho práva. Opačný postup vedie k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručenému článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (článok 46 Ústavy SR) (viď Nález Ústavného súdu ČR z 01.11.2016, sp. zn. I. ÚS/913/2016).

29. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku je potrebné považovať takú podmienku, ktorá vyvoláva nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorým je slabšia zmluvná strana. Prítom znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa aj taká podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“. Za neprijateľnú je treba považovať aj zmluvnú podmienku vyvolávajúcu finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktorému v skutočnosti nebolo poskytnuté a slúži iba záujmom dodávateľa (najčastejšie ide o poplatky v spotrebiteľských úverových vzťahoch, ktoré nie sú ani určité ani konkrétne a ani adekvátne poskytnutému plneniu). Súd prítom neprijateľnú zmluvnú podmienku nemodifikuje (porovnaj rozsudok SD vo veci C-618/10).

30. K zneniu podmienky, uvedenej v bode 22. Žiadosti o aktiváciu pôžičkovej karty D., ktorej určenie sa žalovaná domáhala za neprijateľnú, odvolací súd uvádza, že zrážky zo mzdy by sa mohli týkať aj súm, na ktoré by žalobca resp. jeho právny predchodca nemohol mať nárok. Preto takýto právny úkon - dohoda o zrážkach zo mzdy svojim obsahom obchádza zákon, odporuje predpisom na ochranu spotrebiteľa a je v rozpore s dobrými mravmi, preto je neplatný (rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 26.03.2014, sp. zn. 5Co/296/2013). Aj odvolací súd preto považoval uvedenú podmienku za neprijateľnú zmluvnú podmienku, lebo predstavuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovanej ako spotrebiteľky. Môže v nej byť skrytý zámer úmyselne získať peňažné plnenie neadekvátne poskytnutému plneniu.

31. Je len na spotrebiteľovi, ktoré právo si zvolí, resp. ktoré právo z viacerých práv použije. Na primerané finančné zadosťučinenie (relutárna satisfakcia) zákon explicitne vyžaduje úspech spotrebiteľa pred súdom. Niet žiadneho dôvodu z okruhu úspešne vedených vecí pred súdom vylučovať práve rozsudok o neplatnosti niektorej zmluvnej podmienky, ak ju spôsobil dodávateľ pri zanedbaní povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou (§ 7 ods. 2 písm. a) ZOS). Za porušenie povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou treba považovať aj používanie neprijateľných zmluvných podmienok (§ 3 ods. 3 ZOS, § 53 ods. 1 OZ), nekalých obchodných praktík (§ 7 a nasl. ZOS), ale aj iné porušenie práv spotrebiteľa (viď uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/220/2012 z 30.08.2013).

32. Súd prvej inštancie poskytol spotrebiteľke náležitú ochranu, s čím sa odvolací súd plne stotožňuje.

33. V tomto smere reštitučné nároky vyplývajúce z neprijateľnej zmluvnej podmienky majú spätnú účinnosť (porov. rozsudok SD E s v spojených veciach C-154/15, C-307/15, C-308/15, cit. Článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, ktorá časovo obmedzuje reštitučné účinky súvisiace so súdnym určením nekalej povahy podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, ktorú obsahuje spotrebiteľská zmluva uzavretá s predajcom alebo obchodníkom, len na sumy, ktoré boli neoprávnene zaplatené podľa tejto podmienky po vyhlásení súdneho rozhodnutia, ktorým bola určená táto nekalá povaha) a nemožno prítom prehliadnuť medializované informácie o odškodnení španielskych spotrebiteľov bankami aj napriek uplynutiu času (napr. www.ustavnysud.sk/documents/10182/1270906/SDEU1616.pdf/ced8162a-fa90-47e2-a59d-5459ac3c0d2b).

34. Odvolací súd ešte dodáva, že žalobca sa k protižalobe žalovanej nevyjadril v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, bol poučený, že tak môže urobiť iba do vyhlásenia dokazovania za ukončené, no svoje námietky vyslovil až v odvolaní, čo už nie je prípustné, lebo neboli splnené podmienky § 366 CSP.

35. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu postupom podľa § 387 ods. 1,2 CSP ako vecne správny potvrdil, a to spolu aj so správnym výrokom o trovách konania.

36. Keďže odvolanie nebolo podané proti I. výroku čo do sumy 350 eur, tiež proti III. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bol vylúčený nárok žalovanej na primerané finančné zadostučinenie vo výške 180 eur na samostatné konanie, proti ktorému navyše odvolanie nie je ani prípustné a odvolanie nebolo podané ani proti V. výroku rozsudku, ktorým bolo zastavené konanie o zaplatenie časti istiny 450 eur a poplatkov a sankcií vo výške 182,98 eur s príslušnými úrokmi, preto uvedené výroky v zmysle § 367 ods. 2 CSP nadobudol právoplatnosť.

37. O trovách konania bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu proti neúspešnému žalobcovi. O ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom, a to po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v zmysle ust. § 262 CSP.

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).